

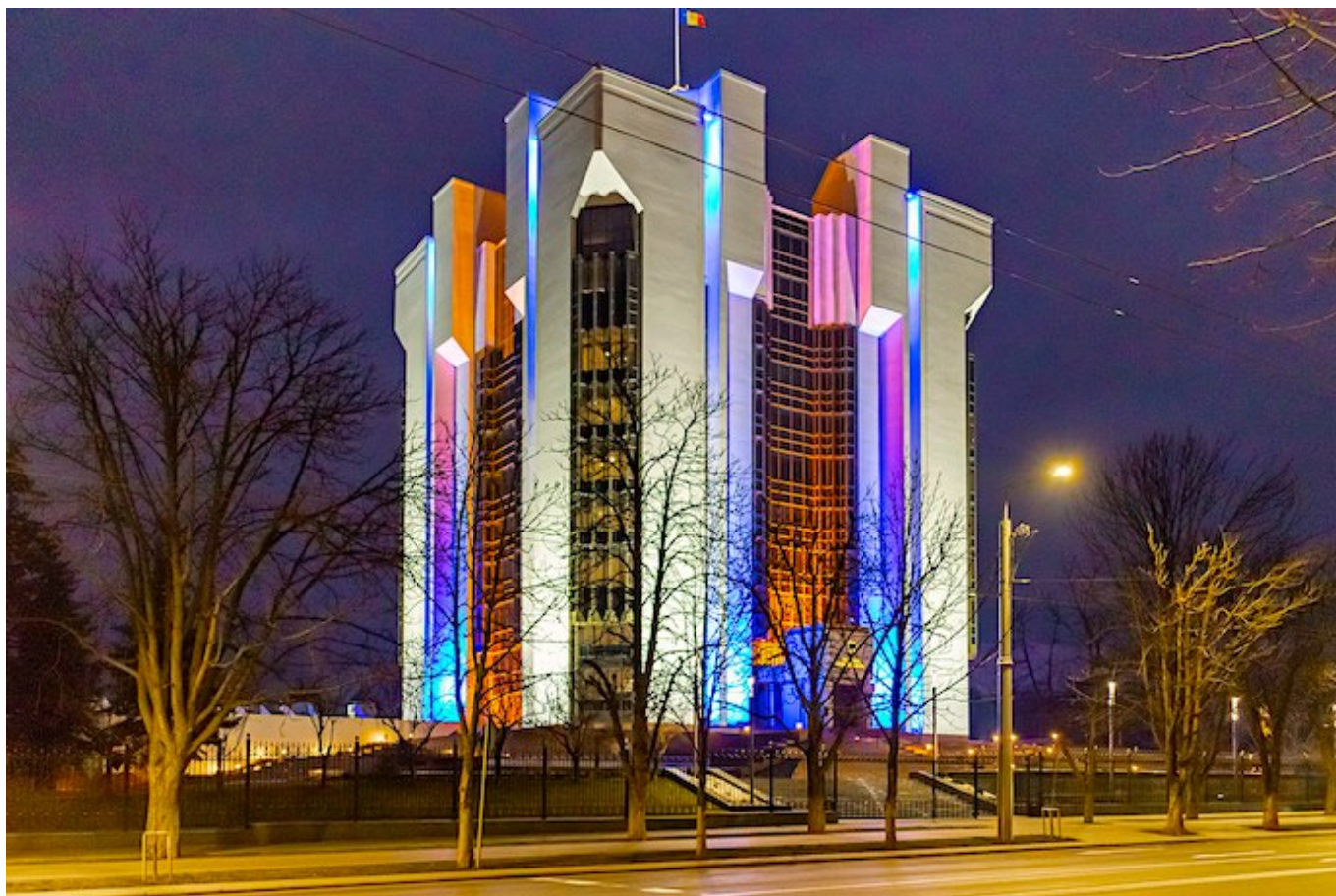
Analýza: 22. Je tento drobný rozdělený národ další frontou v náboženské válce Ruska?

Válka na Ukrajině bohužel není konec této bitvy. Je to velmi pravděpodobně jen začátek. Křesťanský východ obecně a pravoslavné křesťanství zvláště mají jedinečnou a významnou roli v tomto vznikajícím globálním boji.

Analýza

**JE TENTO DROBNÝ ROZDĚLENÝ
ORTODOXNÍ NÁROD DALŠÍ FRONTOU V
NÁBOŽENSKÉ VÁLCE RUSKA?**

Prezidentský palác, Kišiněv, Moldavsko.

Foto: Wikimedia Commons.

Píšu z rumunského Iași, které bylo v letech 1564 až 1859 hlavním městem Moldavského knížectví a v letech 1916 až 1918 hlavním městem Rumunska a také sídlem rumunského pravoslavného metropolity Moldavska a Bukoviny.

Je to také asi 225 mil od města Tiraspol, které je tak trochu v Moldavsku (více o tom později), kde minulý týden [ministerstvem státní bezpečnosti otřásly výbuchy](#) a probudily obavy, že by se mohla otevřít nová fronta v ruské agresi ve své bývalé sféře vlivu.

Existuje oprávněná obava, že pokud bude Moldavsko další zemí, která se dostane pod ruský útok, bude Rumunsko (členský stát NATO) v důsledku svých úzkých historických, kulturních a politických vazeb s Moldavskem vtaženo do konfliktu.

To by zase mohlo zajistit Vladimíru Putinovi jeho vytoužené zúčtování s NATO a pravděpodobně nám ostatním zajistit třetí světovou válku.

Je to docela znervózňující myšlenka, když tu sedím a dívám se přes balkon svého pronajatého bytu na šedou oblohu a třpytivé kříže, které zdobí vrchol impozantní metropolitní katedrály v Iași.

Moldavsko vždy patřilo mezi tři nejpravděpodobnější místa, kde Putin zaútočí jako další, spolu s Estonskem a Gruzínskou republikou.

Všechny mají odtržené regiony s velkým ruským mluvícím obyvatelstvem a historickými vazbami na Ruskou říši i Sovětský svaz; a všechny jsou místem složitých jurisdikčních konfliktů mezi ruskou pravoslavnou církví (ROC) se sídlem v Moskvě a místními nezávislými pravoslavnými biskupy, kteří obvykle jednají s podporou konstantinopolského patriarchátu, jakési „aliance rebelů“ k „říši“ ROC (abych si vypůjčil neomluvitelně těžkopádnou metaforu ze *Star Wars*).

Konfliktům mezi pravoslavnými biskupy v Moldavsku je věnována mnohem menší pozornost než podobným konfliktům na Ukrajině, a to i ze strany pravoslavných médií, ale situace má několik nápadných podobností.

Za prvé, je důležité si uvědomit, že území, které v současnosti tvoří Moldavsko, bylo v různých bodech pod kontrolou Osmanské, polské, rumunské a ruské.

V roce 1401 byla ekumenickým patriarchou Konstantinopole založena autonomní metropole Moldavska se sídlem v Iași. To, co je dnes východní Rumunsko a celé Moldavsko, bylo pod metropolí Moldavska, dokud nebyla Besarábie anektována Ruskou říší v roce 1812.

Besarábie, která se nachází ve východním Moldavsku, je oblast, která je v současné době ve sporu. Když k tomu došlo, ruská pravoslavná církev převzala kontrolu nad kostely a kláštery v regionu a místní duchovenstvo se dostalo pod kontrolu Moskvy.

V roce 1918, po ruské revoluci, dal ruský patriarcha Tichon moldavské církvi na výběr, zda se sjednotí buď s rumunskou pravoslavnou církví, nebo s ruskou pravoslavnou církví. První byla vybrána.

Když se však Moldavsko v roce 1991 po rozpadu Sovětského svazu stalo nezávislým, poté, co zdánlivě zapomělo na události z roku 1918, moskevský patriarchát zřídil Metropolí Kišiněv a celé Moldavsko, autonomní, ale ne nezávislou jurisdikci. V matoucí struktuře pravoslavné církve to znamená, že metropole má svou vlastní biskupskou radu (nazývanou synod), ale ROC má konečné slovo o tom, kdo je hlavním biskupem.

O pouhý rok později však skupina duchovních, nespokojených s novou metropolí – a zdánlivě s jejím metropolitou – požádala o připojení k rumunské pravoslavné církvi. Této žádosti vyhověl patriarcha Rumunska, který založil metropolí Besarábie.

Moldavská vláda se zpočátku bránila uznání nové metropole, ale po dlouhé právní bitvě ji k tomu donutil Evropský soud pro lidská práva.

Dnes metropolita Kišiněv a celé Moldavsko s Ruskem zůstává s velkým náskokem většinovou církví, ale není pochyb o tom, že metropolita Petru z Besarábie, hlava církve spojené s Rumunskem, využil ruské invaze na Ukrajinu k posílení svého pozici v zemi právem nervózní z ruského nepřátelství.

Patriarcha Petru ve [svém nedávném velikonočním poselství](#) prohlásil, že válka je způsobena „nespravedlností, násilím, přehlížením, nedostatkem svobody a důstojnosti, útlakem a touhou stát se mocnějším než ostatní“.

Toto prohlášení ho staví do přímé opozice k patriarchovi Kirillovi, v neposlední řadě tím, že odmítá [Kirillovo tvrzení, že ruský boj byl „metafyzickou bitvou“](#), kterou si vynutily zlé síly, a implicitně trvá na tom, že válka je výsledkem ruského útlaku a touhy po moci.

Je to poselství, které by kromě toho, že je pravdivé, mohlo velmi dobře rezonovat s rusko-leární moldavskou populací. Mezitím Petrův rival, metropolita Vladimír, šéf metropole Kišiněva a celého Moldavska, se ve [svém velikonočním poselství jen nepřímě zmiňoval o současné krizi](#) a kráčet po tenké linii, kterou v těchto dnech chodí tolik duchovních s Ruskem mimo Rusko.

Napsal jsem pro RD v předvečer ruské invaze na Ukrajinu, [že jakákoli válka mezi Ruskem a Ukrajinou by byla válkou náboženskou](#). Totéž platí v Moldavsku (a platilo by to ostatně i v Estonsku a Gruzii), protože současná recidiva ruské agrese je [úzce spojena s vnitroortodoxním konfliktem o liberalismus a modernitu](#), který se šíří po celém pravoslavném světě, tj. odráží tolik toho, co jsme

viděli v islámu na přelomu století.

Místa, kde se pravoslavná církev zmítá v církevním konfliktu, jsou ohnisky této bitvy, včetně, dalo by se namítnout, Spojených států. Na druhé straně [jsou to také regiony velkého významu v globálních kulturních válkách](#), což poukazuje na skutečnost, že křesťanský východ obecně a pravoslavné křesťanství zvláště mají jedinečnou a významnou roli v tomto vznikajícím globálním boji.

Kulturní zóna na křesťanském východě dlouho ve stínu svého západního bratra, tak dlouho posedlá svou středověkou minulostí, byla nyní chtě nechtě vtlačena do centra velmi moderní bitvy.

Válka na Ukrajině bohužel není konec této bitvy. Je to velmi pravděpodobně jen začátek. A pokud bude další kapitolou Moldavsko, bude zde další soubor jmen a věrností pravoslavných biskupů k zapamatování a středověké a raně novověké dějiny, které se mají vytáhnout z regálů.

KATHERINE KELAIDIS 5. KVĚTNA 2022

[Religion Dispatches](#)

-van-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)